

UCHWAŁA
RADY MIEJSKIEJ W LUBAWCE

z dnia 27 stycznia 2022 r.

NR II/323/22

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar
Przemocy w Rodzinie na lata 2022 – 2026**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2021 r., poz. 1372 ze zm.), art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity Dz. U. z 2021 r., poz. 1249) **Rada Miejska w Lubawce uchwala, co następuje:**

§ 1. Uchwala się „Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2022 – 2026”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Lubawka.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Lubawce

Michał Oldak

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2022 – 2026

I. Wstęp

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy i styl życia. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami, oparte na miłości i zrozumieniu.

W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, a role rodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Jedną z przyczyn dezorganizacji rodziny może być zjawisko przemocy.

Przemoc w rodzinie to zamierzone, wykorzystujące przewagę sił działanie, przeciwko członkowi rodziny naruszające jego godność oraz podstawowe prawa i wolność, powodujące cierpienie i szkody. Ustawa z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie definiuje przemoc w rodzinie, jako jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienie i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Należy ją zaklasyfikować do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Prowadzi do poważnych naruszeń norm moralnych i prawnych, tragicznych skutków psychologicznych, a w skrajnych przypadkach do poważnych okaleczeń czy zabójstw.

Wokół przemocy narosło wiele mitów. Jednym z nich jest przekonanie, że jest to zjawisko marginalne, występujące wyłącznie w patologicznych środowiskach. Tymczasem według danych statystycznych przemoc w rodzinie jest zjawiskiem powszechnym i stanowi poważny problem społeczny. Znęcanie się nad rodziną jest najczęściej popełnianym przestępstwem w Polsce, zaraz po przestępstwach przeciwko mieniu i życiu.

Przemoc ze strony najbliższej osoby jest doświadczeniem traumatycznym, okaleczającym psychikę. Przemoc w rodzinie przybiera różne formy: od przemocy fizycznej, przez przemoc psychiczną i seksualną, po przemoc ekonomiczną. Przemoc w rodzinie rzadko jest incydem jednorazowym. Zazwyczaj ma ona charakter długotrwały i cykliczny.

Rodzaje przemocy:

- 1). **przemoc fizyczna** – jej celem jest zadanie ofierze bólu fizycznego, uszkodzenia jej ciała, pogorszenie stanu zdrowia lub pozbawienie ją życia,
- 2). **przemoc seksualna** – działanie zmuszające ofiarę do podjęcia niechcianych zachowań seksualnych lub zdeprecjonowania jej seksualności;
- 3). **przemoc psychiczna** – zachowanie, którego celem jest umniejszenie poczucia własnej wartości ofiary od sprawcy. Jest to przemoc najtrudniejsza do udowodnienia, często zaczyna się niepostrzeżenie, początkowo ignorowana jest nawet przez osoby, które jej doznały. Zaczyna się od ignorowania czyichś potrzeb, krytykowania poglądów, wyglądu, zazdrości, ograniczania kontaktów z bliskimi, a kończy się na groźbach, oczernianiu, oskarżaniu, poniżaniu, wyśmiewaniu, upokarzaniu, szantażowaniu.
- 4). **przemoc ekonomiczna** - uniemożliwienie podjęcia pracy, odbieranie zarobionych pieniędzy, niszczenie własności, uniemożliwienie dostępu do wspólnych środków finansowych i dóbr materialnych.
- 5). **zaniedbanie** – tę formę stosują najczęściej osoby dorosłe wobec dzieci lub osób starszych. Jest to niezaspokajanie ich podstawowych potrzeb emocjonalnych i fizycznych.

Rodziny dotknięte przemocą pozostają w trudnej sytuacji społecznej, co jest podstawą do udzielenia im szczególnej pomocy przy użyciu metod i narzędzi określonych w obecnie obowiązującym porządku prawnym. Istotną jest też interdyscyplinarność działań instytucji, które na mocy ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie zobligowane są do współtworzenia gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym w szczególności zaangażowania się w działania pomocowe na rzecz osób uwikłanych w przemoc.

Cechą charakterystyczną zjawiska przemocy w rodzinie jest tendencja do powtarzania się pewnych prawidłowości nazywanych cyklami przemocy.

W cyklach przemocy obserwuje się następujące po sobie fazy:

- **1 faza - narastającego napięcia** – jest to początek cyklu, charakteryzuje się on wzrostem napięcia i natężeniem zachowań, w których sprawca okazuje zniecierpliwienie, rozdrażnienie, narastają sytuacje

konfliktowe. W tej fazie ofiary często same prowokują wystąpienie zjawiska przemocy, nie mogą już dłużej żyć w napięciu i oczekiwaniu, kiedy nastąpi akt agresji.

- **2 faza - ostrej przemocy** – przemoc eskaluje, dochodzi do wybuchu gniewu, ostrego wyładowania agresji w stosunku do osoby krzywdzonej,
- **3 faza - miodowego miesiąca** – jest to faza, w której sprawca, po wybuchu agresji obiecuje poprawę, deklaruje zmianę zachowań, przeprasza pokrzywdzoną osobę, która wierzy, że zmiana zachowania jest prawdą. Wraz z upływem czasu faza miodowego miesiąca ulega skróceniu lub zanika, a akty ostrej przemocy stają się coraz częstsze.

Przemoc w rodzinie często ma tragiczne konsekwencje. Prowadzi nie tylko do uszkodzeń ciała ofiary, ale także do zaburzeń emocjonalnych oraz zaburzeń w sposobie, w jaki postrzega ona sama siebie, sprawcę oraz innych ludzi. Narastanie zjawiska przemocy w rodzinie wymaga niezwłocznego podjęcia działań podjętych w niniejszym Programie w ujęciu interdyscyplinarnym. Zwłaszcza, że oprócz zjawiska przemocy w rodzinie często występują inne dysfunkcje, będące przyczyną lub skutkiem występowania przemocy. Podkreślić należy, że badania pokazują, że w 80% rodzin, w których występuje zjawisko przemocy, współwystępuje problem alkoholowy, który jest najczęściej czynnikiem generującym przemoc.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2022 – 2026 został opracowany zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, gdzie nałożono na gminy obowiązek tworzenia lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Konieczność podejmowania zdecydowanych działań zapobiegających przemocy w rodzinie wynika również z ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

Aktem prawa miejscowego poruszającym kwestie przemocy jest Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Lubawka na lata 2021 – 2030.

Nadrzędnym działaniem w ramach niniejszego Programu są nie tylko oddziaływania profilaktyczne, ale również szybkie rozpoznanie zjawiska przemocy w rodzinie, a następnie przywrócenie osobom doznającym przemocy w rodzinie zdolności w zakresie godnego i bezpiecznego funkcjonowania w rodzinie. Dlatego też zakłada się aktywne włączenie w realizację Programu wszelkich służb, mających styczność w codziennej pracy z rodziną. Ważnym elementem rozwoju systemu ochrony i pomocy jest z jednej strony kompleksowe wsparcie osób zagrożonych przemocą z drugiej zaś reintegracja i praca nad sprawcą stosującym przemoc.

Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie jest procesem wymagającym czasu, wysiłku, nakładów finansowych, zaangażowania wielu służb, a także zmiany świadomości społecznej.

Celem strategicznym Programu jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, ochrona ofiar i świadków przemocy w rodzinie oraz zwiększenie dostępności i skuteczności profesjonalnej pomocy. Program określa szczegółowe zadania do realizowania ukierunkowane na: rozwój systemu przeciwdziałania przemocy oraz współpracy międzyinstytucjonalnej, zapewnienie dostępności pomocy osobom i rodzinom z problemem przemocy domowej, kształtowanie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie oraz edukację i profilaktykę mieszkańców Gminy Lubawka.

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie ma charakter długofalowy. Działania programu obejmują lata 2022 – 2026. W miarę potrzeb i sytuacji społecznej zadania Programu mogą ulegać zmianom i modyfikacjom.

II. Analiza problemów społecznych na terenie Gminy Lubawka

W celu właściwego zaplanowania podejmowanych działań niezbędne jest dokonanie analizy problemów społecznych w Gminie z uwzględnieniem problemu przemocy w rodzinie. W celu zdiagnozowania zjawiska przemocy i innych problemów społecznych wykorzystano dane Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubawce, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lubawce, Powiatowego Urzędu Pracy w Kamiennej Górze oraz Urzędu Miasta w Lubawce.

STRUKTURA LUDNOŚCI:

Na dzień 31.12.2021r. Gmina Lubawka liczyła 10351 mieszkańców w tym 5330 kobiet i 5021 mężczyzn z czego:

- w wieku przedprodukcyjnym – 1655 osób, w tym kobiet 836 i 819 mężczyzn,
- w wieku produkcyjnym – 7064 osób, w tym kobiet 3282 i 3782 mężczyzn,
- w wieku poprodukcyjnym – 1632 osób w tym kobiet 1212 i 420 mężczyzn.

1

ZJAWISKO BEZROBOCIA:

Liczba osób bezrobotnych z terenu gminy Lubawka, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Kamiennej Górze na dzień 31.12.2021r. wyniosła 195 osób z czego:

- kobiety - 109,
- zamieszkali na wsi – 101,
- z prawem do zasiłku – 29,
- do 25 roku życia – 25,
- długotrwale bezrobotni – 100,
- powyżej 50 roku życia – 63,
- niepełnosprawni – 15,
- bez kwalifikacji zawodowych – 68
- korzystających z świadczeń pomocy społecznej-10.

POMOC SPOŁECZNA:

W 2021 r. na pomoc społeczną wydatkowano łączną kwotę 1 453 626,08 zł. Pomocą finansową objęto 243 rodziny.

Obok kryterium dochodowego jako główne czynniki dyspanseryzacyjne kwalifikujące do otrzymania pomocy z MGOPS wskazywano bezrobocie, długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, wielodzietność, ubóstwo, alkoholizm, przemoc, potrzebę ochrony macierzyństwa. Pomocy udzielano także rodzinom niepełnym, wielodzietnym, wykazującym bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. W roku 2021 z pomocy tutaj. Ośrodka skorzystały 79 rodziny z problemem alkoholowym i 4 rodzin z problemem przemocy. Największą grupą, do której skierowano pomoc stanowiły rodziny, gdzie występowała długotrwała ciężka choroba, niepełnosprawność, kolejno alkoholizm, bezrobocie i ubóstwo.

UZALEŻNIENIA:

Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej jest realizatorem i koordynatorem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

Przy tutaj. Ośrodku funkcjonuje powołana przez Burmistrza Miasta Lubawka Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Wypełnia ona zadania wynikające m.in. z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz przeciwdziałania narkomanii tj.

- inicjuje działania w zakresie realizacji zadań gminy związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych i narkotykowych ujętych w formie gminnego programu,
- podejmuje czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego,
- opiniuje wydawanie zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych pod względem zgodności lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałami rady gminy określającymi liczbę punktów sprzedaży napojów zawierających powyżej 4,5 % alkoholu oraz zasady usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych,
- kontroluje przestrzeganie zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych.

W skład Komisji wchodzi 6 osób przeszkolonych z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Komisja na mocy ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi została powołana przez Burmistrza m.in. do prowadzenia procedury zobowiązania do leczenia odwykowego. Poza prokuratorem jest to jedyny organ, który ma uprawnienie by wystąpić z wnioskiem do Sądu o wydanie orzeczenia o obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu. Komisja jest jednym z najważniejszych ogniw pomocy osobom i rodzinom z problemem alkoholowym. To tutaj w pierwszej kolejności trafiają osoby wymagające pomocy w zakresie uzależnień.

Na przestrzeni od 2017 roku do 2021 roku dane dotyczące procedury leczenia odwykowego przedstawiono w poniższej tabeli:

Rok	Liczba posiedzeń GKRPA	Liczba osób, wobec których GKRPA wszczęła procedurę o leczenie odwykowe	Liczba osób, które dobrowolnie podjęły terapię uzależnienia od alkoholu	Liczba osób skierowanych przez GKRPA na badanie biegłych sądowych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu	Liczba osób, wobec których skierowano wnioski do Sądu o wydanie orzeczenia o obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu
2017	11	52	25	7	7
2018	11	50	25	11	11
2019	11	56	33	12	12
2020	10	37	20	14	11
2021	12	44	18	24	13
razem	55	239	121	68	43

Dane: Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubawce

Jak wynika z tabeli w latach 2017-2021 Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lubawce odbyła 55 posiedzeń. Komisja w tym czasie wszczęła wobec 239 osób procedurę o leczenie odwykowe. W wyniku prac Komisji 121 osób dobrowolnie podjęło terapię, 68 zostało skierowanych na badanie biegłych sądowych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu, a wobec 43 skierowano wnioski do Sądu o wydanie orzeczenia o obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.

W związku z powyższymi danymi zaznaczyć należy, że osoby, które dobrowolnie nie podjęły terapii bądź wniosek w ich sprawie nie został skierowany do Sądu Rejonowego celem wydania orzeczenia o obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu zostały skierowane do uczestnictwa w zajęciach odbywających się w Punkcie Konsultacyjnym przy MGOPS w Lubawce.

Działalność Punktu Konsultacyjnego koncentruje się na wsparciu na rzecz osób uzależnionych od środków psychoaktywnych i członków ich rodzin oraz osób funkcjonujących w otoczeniu przyjmujących szkodliwe substancje psychoaktywne, a także ofiar przemocy w rodzinie.

Jego działanie jest finansowane ze środków, o których mowa art. 18² ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Punkt jest pierwszym ogniwem, gdzie osoby, które mają problem z używaniem substancji psychoaktywnych oraz członkowie ich rodzin mogą znaleźć profesjonalną pomoc terapeutyczną. W ramach Punktu dyżuruje także psycholog, który pracuje z osobami uwikłanymi w przemoc w rodzinie oraz osobami z problemami osobistymi, rodzinnymi. Poradnictwo skierowane jest do mieszkańców gminy Lubawka. Obecnie w ramach Punktu Konsultacyjnego funkcjonują 3 grupy wsparcia:

- Konsultacje indywidualne dla osób uzależnionych i pijących szkodliwie, w ramach których odbywały się konsultacje indywidualne, prowadzone przez terapeutę uzależnień. W 2020 i 2021 r. zajęcia grupowe były ograniczone z uwagi na zagrożenie spowodowane COVID-19.
- Konsultacje indywidualne dla osób po podstawowym programie psychoterapii uzależnień, prowadzone przez terapeutę uzależnień. Zajęcia grupowe również odbywały się w ograniczonym zakresie.
- Konsultacje indywidualne dla osób uwikłanych w przemoc w rodzinie oraz osób z problemami rodzinnymi i osobistymi, prowadzone przez psychologa.

Do końca 2018 roku w ramach wsparcia terapeutycznego oferowanego przez MGOPS w Lubawce przy Zespole Szkolno – Przedszkolnym w Lubawce oraz w Chełmsku Śląskim dyżurował terapeuta, który prowadził sesje terapeutyczne „rodzic+dziecko”. Wsparcie przeznaczone było dla środowisk dysfunkcyjnych, w tym borykających się z problemami opiekuńczo – wychowawczymi.

Działalność wsparcia dostępnego w Punkcie Konsultacyjnym przedstawiono w poniższych tabelach.

2017 ROK			
Rodzaj zajęć	Liczba osób, które skorzystały ze wsparcia	Liczba konsultacji	Liczba zajęć grupowych
Zajęcia prowadzone przez terapeutę uzależnień, motywujące do podjęcia leczenia odwykowego	63	352	50
Zajęcia prowadzone przez terapeutę uzależnień dla osób po podstawowym programie psychoterapii uzależnień	42	168	31
Zajęcia prowadzone przez psychologa dla osób uwikłanych w przemoc w rodzinie oraz osób z problemami rodzinnymi i osobistymi	96	416	W ramach tej formy wsparcia nie odbywały się zajęcia grupowe
Zajęcia terapeutyczne "rodzic+dziecko"	79	193	W ramach tej formy wsparcia nie odbywały się zajęcia grupowe

Dane: Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubawce

2018 ROK			
Rodzaj zajęć	Liczba osób, które skorzystały ze wsparcia	Liczba konsultacji	Liczba zajęć grupowych
Zajęcia prowadzone przez terapeutę uzależnień, motywujące do podjęcia leczenia odwykowego	69	363	54
Zajęcia prowadzone przez terapeutę uzależnień dla osób po podstawowym programie psychoterapii uzależnień	39	170	31
Zajęcia prowadzone przez psychologa dla osób uwikłanych w przemoc w rodzinie oraz osób z problemami rodzinnymi i osobistymi	103	415	W ramach tej formy wsparcia nie odbywały się zajęcia grupowe
Zajęcia terapeutyczne "rodzic+dziecko"	77	194	W ramach tej formy wsparcia nie odbywały się zajęcia grupowe

Dane: Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubawce

019 ROK			
Rodzaj zajęć	Liczba osób, które skorzystały ze wsparcia	Liczba konsultacji	Liczba zajęć grupowych
Zajęcia prowadzone przez terapeutę uzależnień, motywujące do podjęcia leczenia odwykowego	70	289	33
Zajęcia prowadzone przez terapeutę uzależnień dla osób po podstawowym programie psychoterapii uzależnień	52	174	18
Zajęcia prowadzone przez psychologa dla osób uwikłanych w przemoc w rodzinie oraz osób z problemami rodzinnymi i osobistymi	110	432	W ramach tej formy wsparcia nie odbywały się zajęcia grupowe

Dane: Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubawce

2020 ROK*			
Rodzaj zajęć	Liczba osób, które skorzystały ze wsparcia	Liczba konsultacji	Liczba zajęć grupowych
Zajęcia prowadzone przez terapeutę uzależnień, motywujące do podjęcia leczenia odwykowego	27	66	3
Zajęcia prowadzone przez terapeutę uzależnień dla osób po podstawowym programie psychoterapii uzależnień	30	81	6
Zajęcia prowadzone przez psychologa dla osób uwikłanych w przemoc w rodzinie oraz osób z problemami rodzinnymi i osobistymi	59	189	W ramach tej formy wsparcia nie odbywały się zajęcia grupowe

Dane: Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubawce

* Ze względu na epidemię spowodowaną rozprzestrzenianiem się wirusa Sars-Cov2 w 2020 roku działalność Punktu Konsultacyjnego była znacznie ograniczona.

2021 ROK			
Rodzaj zajęć	Liczba osób, które skorzystały ze wsparcia	Liczba konsultacji	Liczba zajęć grupowych
Zajęcia prowadzone przez terapeutę uzależnień, motywujące do podjęcia leczenia odwykowego	31	168	W ramach tej formy wsparcia nie odbywały się zajęcia grupowe
Zajęcia prowadzone przez terapeutę uzależnień dla osób po podstawowym programie psychoterapii uzależnień	34	226	6
Zajęcia prowadzone przez psychologa dla osób uwikłanych w przemoc w rodzinie oraz osób z problemami rodzinnymi i osobistymi	59	357	W ramach tej formy wsparcia nie odbywały się zajęcia grupowe
Zajęcia w ramach programu redukcji szkód dla osób uzależnionych od alkoholu	20	48	11

Dane: Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubawce

Jak wynika z powyższych danych z wsparcia Punktu Konsultacyjnego w latach 2017-2021 w ramach wszystkich rodzajów zajęć skorzystało w sumie 1060 osób. W tym czasie udzielono 4301 konsultacji i odbyło się 243 spotkania w ramach zajęć grupowych.

ZJAWISKO PRZEMOCY:

Trudno w sposób jednoznaczny określić wielkość skalę zjawiska przemocy na terenie Gminy Lubawka w związku z występowaniem przemocy ukrytej, występującej w rodzinie czy w szkole i nieujętej w statystykach z powodu braku wiedzy na temat jej występowania.

Jednak ujawnienie przypadków przemocy w rodzinie świadczy o poszerzeniu wiedzy społeczności na temat tego zjawiska. Ponadto każdy zgłoszony przypadek przemocy w rodzinie to odpowiedź społeczeństwa na brak przyzwolenia na to zjawisko, to świadomość, że przemoc w rodzinie jest patologią społeczną, a zjawisko znęcania jest przestępstwem.

Na podstawie Zarządzenia Burmistrza Miasta Lubawka w skład MGZI w Lubawce wchodzi przedstawiciele:

- Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubawce,
- Gminnej Komisji Rozwiązywania problemów Alkoholowych w Lubawce,
- Komisariatu Policji w Lubawce,
- Zespołu Szkół Publicznych w Lubawce,
- Zespołu Szkół Publicznych w Chełmsku Śląskim,
- Szkoły Podstawowej w Miszkowicach,
- Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Lubawce,
- Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej w Kamiennej Górze,
- Prokuratury Rejonowej w Kamiennej Górze,
- Towarzystwa Przyjaciół Dzieci, koło w Lubawce.

Miejsko – Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie działa na podstawie porozumień zawartych pomiędzy Burmistrzem Miasta Lubawkaa przedstawicielami w/w instytucji

Dane dotyczące zjawiska przemocy na terenie Gminy Lubawka w latach 2017 – 2021.

Liczba Niebieskich Kart wszczętych na terenie Gminy Lubawka	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.
		37	29	32	44
Liczba osób skierowanych do udziału w programie korekcyjno – edukacyjnym dla sprawców przemocy	21	13	7	18	10
Liczba zawiadomień do Prokuratury Rejonowej w Kamiennej Górze, złożonych w związku z podejrzeniem popełnienia przestępstwa znęcania (art. 207 § 1 k.k.)	6	14	8	8	10
Liczba zakończonych procedur Niebieskich Kart z powodu ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia jej dalszego stosowania oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy	13	13	28	33	44
Liczba zakończonych procedur Niebieskich Kart z powodu rozstrzygnięcia o braku zasadności jej stosowania	4	4	4	4	2

Dane: Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubawce

W okresie od 2017 r. – 2021 r. osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie były 145 kobiet, 21 mężczyzn oraz 27 małoletnich dzieci co stanowi ogółem 193 osób. Najczęstszą przyczyną stosowania przemocy w rodzinie był alkoholizm i uzależnienie od narkotyków osób stosujących przemoc. Interdyscyplinarność działań różnych instytucji pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz lokalny system w tym zakresie pozwala na pomoc różnych instytucji w zależności od indywidualnego problemu danej rodziny.

W latach 2017-2021 wszczęto ogółem 190 procedur Niebieskiej Karty.

W tym:

- 162 procedury wszczęli funkcjonariusze policji co stanowi około 85,2 %,
- 15 procedur wszczęto na wniosek Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lubawce, co stanowi około 8%
- 4 procedury były wszczęte przez pracowników Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubawce, co stanowi około 2,1 %
- 4 procedury były wszczęte przez pracowników PCRP w Kamiennej Górze co stanowi około 2,1%
- 4 procedury były wszczęte przez inne ośrodki Pomocy Społecznej, co stanowi około 2,1 %
- 1 procedurę wszczęli przedstawiciele oświaty, co stanowi około 0,5 %.

W analizowanym okresie ogółem zamknięto 149 procedur Niebieskiej Karty w tym 131 z powodu ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia jej dalszego stosowania oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy oraz 18 z powodu rozstrzygnięcia o braku zasadności jej stosowania. Złożono również 46 zawiadomień do Prokuratury Rejonowej w Kamiennej Górze, w związku z podejrzeniem popełnienia przestępstwa znęcania (art. 207 § 1 k.k.). W ramach działań interdyscyplinarnych w latach 2017-2021 69 osób skierowano do udziału w programie korekcyjno – edukacyjnym dla sprawców przemocy.

W związku z pracą Miejsko – Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz grup roboczych, działających od 2011 r. przy Miejsko – Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Lubawce, w przypadku wdrożenia procedury Niebieskiej Karty, każdorazowo podejmowano szereg działań zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa i pomocy osobom uwikłanym w przemoc.

Dzięki interdyscyplinarności działań podejmowanych przez członków Miejsko – Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz grup roboczych, pomoc świadczona rodzinom w sytuacji kryzysowej była kompleksowa i wielowymiarowa. Najczęściej podejmowanymi działaniami wobec rodzin uwikłanych w przemoc była praca socjalna w środowisku, wizyty monitorujące dzielnicowe, wsparcie asystenta, wszczęcie postępowania przed Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lubawce, w związku z problemem alkoholowym występującym w rodzinie uwikłanej w przemoc. W przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa, o którym mowa w art. 207 § 1 k.k. zawiadamiano o powyższym Prokuraturę Rejonową Kamiennej Górze. Pozostałe działania pomocowe i interwencyjne w ramach procedury „Niebieska Karta” to skierowanie osób pokrzywdzonych do Punktu Konsultacyjnego przy MGOPS w Lubawce, skierowanie osób stosujących przemoc w rodzinie do udziału w programie korekcyjno – edukacyjnym dla sprawców przemocy i inne.

BADANIA

W 2018 r. na zlecenie Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubawce, firma Nowe Horyzonty z Wrocławia przeprowadziła badania ankietowe, które obejmowały anonimowe ankietowanie w wersji papierowej 100 dorosłych mieszkańców Gminy Lubawka, ankietowanie w wersji papierowej 20 przedstawicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych, zlokalizowanych na terenie Gminy Lubawka, ankietowanie w wersji elektronicznej uczniów klas 5, 6, 7, 8 szkoły podstawowej, uczniów klas gimnazjalnych Zespołu Szkół Publicznych w Lubawce, uczniów klas 5, 6, 7, 8 szkoły podstawowej oraz uczniów klas gimnazjalnych Zespołu Szkół Publicznych w Chełmsku Śląskim, i wszystkich uczniów klas 5, 6, 7, 8 Szkoły Podstawowej w Miszkowicach. Łącznie przebadano 475 uczniów.

Przedmiot ankiety obejmował następujący zakres tematyczny; uzależnienie od Internetu i urządzeń elektronicznych typu Smartfon, przemoc rówieśniczą i cyberprzemoc, przemoc w rodzinie, używanie nikotyny, używanie alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych, uzależnienie od hazardu.

Na bazie przeprowadzonych badań powstał raport pn. **„Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych – Gmina Lubawka”**.

Wyniki badań podsumowano w Analizie SWOT, uwzględniając mocne i słabe strony, zagrożenia oraz szanse. Przedstawiono je w poniższej tabeli.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<p>Wyniki badań nie wydają się niepokojące, ponieważ 70% respondentów deklaruje, że nie ma w swoim otoczeniu osoby, która doświadczałyby przemocy w rodzinie.</p> <ul style="list-style-type: none"> o Uzależnienie od leków - 100% badanych mieszkańców odpowiedziało, że nie zna osób z podobnym problemem. o 100% badanych mieszkańców odpowiedziało przecząco na pytanie, czy kiedykolwiek doświadczyło przemocy od członka swojej rodziny. o Blisko ponad połowa badanych wie do jakich instytucji może zgłosić się osoba doświadczająca przemocy w rodzinie (68%). o Łącznie 70% badanych zgadza się ze stwierdzeniem, że przyczyną przemocy w rodzinie jest alkohol. o 86% mieszkańców zgadza się ze stwierdzeniem, że ofiarą przemocy w rodzinie może stać się zarówno kobieta, jak i mężczyzna. o 82% mieszkańców wskazało, że nie ma w swoim otoczeniu osób, które padłyby ofiarą przestępstwa internetowego. o W subiektywnej ocenie większości mieszkańców zjawisko uzależnienia od hazardu jest generalnie rzadko spotykane. o 60% badanych sprzedawców napojów alkoholowych nie zgodziło się ze stwierdzeniem, że alkohol zawarty w piwie jest mniej groźny niż ten zawarty w wódce. Świadczy, to pośrednio o wysokim poziomie świadomości badanych na temat 	<p>Tylko 9 % deklaruje posiadanie wiedzy na temat, gdzie może nabyć substancje psychoaktywne takie, jak narkotyki czy dopalacze.</p>

<p>szkodliwości napojów o potencjalnie niższej zawartości procentowej alkoholu.</p> <p>o Łącznie 100% sprzedawców uważa, że dostęp do napojów alkoholowych powinien być ograniczony lub kontrolowany.</p> <p>Łącznie 100% nie zgadza się ze stwierdzeniem, że osoby małoletnie mają łatwy dostęp do alkoholu.</p> <p>o Łącznie 80% sprzedawców nie zgadza się ze stwierdzeniem, aby spożywanie alkoholu pomagało w trudnych sytuacjach życiowych.</p> <p>o Łącznie 95% badanych odpowiedziało, że prowadzenie samochodu po niewielkiej ilości alkoholu nie jest bezpieczne. Dodatkowo, łącznie 100% sprzedawców nie zgadza się ze stwierdzeniem, że kobiety w ciąży mogą bezpiecznie pić niewielkie ilości alkoholu.</p> <p>o 100% badanych sprzedawców wskazało, że nigdy nie sprzedało alkohol osobom, co do których miały podejrzenie, że są nieletnie.</p> <p>o 65% badanych sprzedawców zawsze sprawdza dowody potwierdzające wiek, a często robi to 35% osób.</p> <p>o Badani uczniowie nie przejawiają problemów związanych z próbami przyjmowania narkotyków lub dopalaczy: SP 4-6: 99%; SP 7-8: 96%; GIM: 84%.</p> <p>o Zdecydowana większość uczniów klas podstawowych (SP 4-6: 96%; SP 7-8: 91%) i klas gimnazjalnych (87%) nie wie, gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze.</p> <p>o Spora część badanych uczniów deklaruje, że nie jest ofiarą przemocy szkolnej: (SP 4-6: 65%; SP 7-8: 54%; GIM: 58%).</p> <p>o Zdecydowana większość uczniów wskazała, że nie doświadczała przemocy od członków swojej rodziny: SP 4-6: 82%; SP 7-8: 77%; GIM: 78%.</p> <p>o Można przyjąć, że większość badanych uczniów zasadniczo w szkole czuje się bezpiecznie: SP 4-6: 80%; SP 7-8: 79%; GIM: 82%.</p>	
ZAGROŻENIA	SZANSE
<p>o Uzależnienie od komputerów i Internetu: łącznie 78% mieszkańców uważa, że tego typu uzależnienie jest dość i bardzo powszechne w środowisku lokalnym.</p> <p>o 45% sprzedawców raczej zgodziło się ze stwierdzeniem, że osoby pijące alkohol raczej zagrażają bezpieczeństwu w środowisku lokalnym.</p> <p>o Aż 54% uczniów klas GIM stwierdza, że w ich najbliższym otoczeniu pali papierosy więcej niż 20 osób.</p> <p>o Rozkład odpowiedzi wskazuje, że wszyscy badani uczniowie, w pewnym stopniu, doświadczyli zarówno przemocy fizycznej, jak i psychicznej.</p> <p>o W szkołach obecny jest zwyczaj „chrztu” uczniów – przyznaje to 11% uczniów SP 4-6; 31% uczniów SP 7-8 oraz 22% uczniów GIM.</p>	<p>o Większość badanych mieszkańców ma raczej konserwatywne podejście do spożywania alkoholu.</p> <p>o Badani deklarowali najczęściej, że spożywają jednorazowo 1 – 2 porcji alkoholu (47%) i 3-4 porcje (30%).</p> <p>o 65% odpowiedzi wskazuje, że badani w swoim środowisku nie mają osób przyjmujących substancje odurzające.</p> <p>o 69% badanych odpowiedziało, że nie pali papierosów.</p> <p>o Przypadki próby kupna alkoholu przez osobę poniżej 18 roku życia zdarzają się najczęściej kilka razy w roku (25%).</p> <p>o Spożywanie alkoholu w obrębie punktu sprzedaży wydaje się być stosunkowo rzadkim zjawiskiem.</p> <p>o Najlepiej w klasie czują się młodsi uczniowie klas podstawowych (SP 4-6: łącznie 93%). Takiego samego zdania jest 88% uczniów klas podstawowych 7-8 i klas gimnazjalnych.</p>

	<p>o Uczniowie deklarują w większości bardzo dobre lub raczej dobre relacje z opiekunami: SP 4-6: łącznie 98%; SP 7-8: łącznie 94%; GIM: łącznie 96%.</p> <p>o Łącznie odpowiednio 93% uczniów klas SP 4-6; 86% uczniów klas SP 7-8 oraz 91% uczniów klas gimnazjalnych obdarzyłoby zaufaniem pedagogów.</p> <p>o Większość uczniów, którzy mają za sobą inicjację nikotynową, aktualnie nie pali papierosów (SP 4-6: 97%; SP 7-8: 87%; GIM: 83%).</p>
--	--

Na podstawie zrealizowanych badań sformułowano wnioski i rekomendacji o charakterze ogólnym. Do nich należą:

- nadrzędną rekomendacją wyznaczającą kierunek działań profilaktycznych jest wzmacnianie pozytywnego stosunku do nauczycieli oraz budowanie klimatu współpracy pomiędzy nauczycielami w szkole oraz wspieranie konstruktywnych zainteresowań i zajęć pozalekcyjnych młodzieży;
- do najbardziej uniwersalnych i selektywnych czynników chroniących dzieci i młodzież przed angażowaniem się w zachowania problemowe należy włączyć: pozytywne nastawienie do nauczycieli; udział w dodatkowych zajęciach pozalekcyjnych; dobry kontakt z rodzicami; monitorowanie przez rodziców miejsc, w których dzieci i młodzież spędza czas wolny;
- efektywna ochrona dzieci i młodzieży wiąże się z prawidłowym rozumieniem przez nauczycieli procesów rozwojowych właściwych dla okresu adolescencji. Dlatego zaleca się, aby wspierać pedagogów i nauczycieli zarówno na poziomie kształcenia formalnego, jak i nieformalnego, w zdobywaniu wiedzy oraz poszerzaniu umiejętności w zakresie rozpoznawania wyzwań oraz trudności, specyficznych dla tego okresu rozwoju;
- działania profilaktyczne powinny być ukierunkowane na uczenie umiejętności życiowych uczniów związanych m.in. z postawami asertywności, konstruktywnym rozwiązywaniem konfliktów rówieśniczych na drodze negocjacji/mediacji oraz wspieranie ich w kształtowaniu poczucia własnej wartości.

Kolejnym wnioskiem związanym ze skutecznością profilaktyki jest konieczność planowania cyklicznych działań. Warunkiem zmiany postawy (a więc nadrzędnego celu oddziaływań profilaktycznych) jest ich regularne utrwalanie, zastępowanie zachowań destruktywnych konstruktywnymi oraz wspieranie uczniów w zdobywaniu wiedzy nie tylko na temat zagrożeń podejmowanych przez nich zachowań, ale także pomoc w gromadzeniu wiedzy na temat alternatywnych postaw, tj. warunkujących poprawę jakości funkcjonowania uczniów w środowisku szkolnym i rodzinnym. Jednym z elementów skutecznej profilaktyki jest także ewaluacja podejmowanych działań. Jej cel wiąże się z oceną skuteczności wprowadzanych zmian i planowaniu następnych. Wśród postulowanych oddziaływań profilaktycznych należy wyróżnić:

- zwrócenie uwagi nauczycieli i opiekunów na specyficzne potrzeby uczniów, które wiążą się ze specyfiką ich rozwoju psychospołecznego;
- wsparcie rozwoju praktycznych umiejętności uczniów w zakresie rozwiązywania konfliktów, radzenia sobie ze stresem, asertywnością, konstruktywnym wyrażaniem emocji i potrzeb, przyjmowania perspektywy innych oraz empatii;
- wspieranie uczniów w rozwijaniu ich pasji, zainteresowań oraz w kształtowaniu w nich postaw ukierunkowanych na twórczość, kreatywność i motywację odkrywania nowych rzeczy;
- wzmacnianie w uczniach poczucia przynależności, skuteczności i sprawczości;
- kreowanie pozytywnej atmosfery współpracy, umożliwiającej im samodzielne podejmowanie decyzji, branie za nich odpowiedzialności.

Warto również wspomnieć, że obok oddziaływań kierowanych do uczniów należy planować także szkolenia profilaktyczne dla grona pedagogicznego oraz rodziców. Jest to warunkiem inicjowania zmian systemowych, a więc nie tylko pracy nad zasobami osobowymi uczniów, ale także kształtowania ich środowiska szkolnego oraz rodzinnego – głównych środowisk, w których funkcjonują.

PROFILAKTYKA:

Jednym z istotnych działań związanych z realizacją Gminnego Programu Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii a także Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie jest działalność profilaktyczna. Na przestrzeni 2017 – 2021 roku zrealizowano szereg działań z zakresu profilaktyki uzależnień i przemocy. Najważniejsze z nich wyszczególniono poniżej.

1. Organizacja i finansowanie kampanii pn. Młodzieżowe Forum Bezpieczeństwa, która w 2017 roku odbywała się pod hasłem „UZALEŻNIENIE – KOSZTOWNY BILET DONIKĄD”, w 2018 roku „TOLERUJĘ, SZANUJĘ NIE PONIŻAM AKCEPTUJĘ”, a w roku 2020 i 2021 pod hasłem „KRZYWDA INNYCH KARMI SIĘ MILCZENIEM ŚWIADKÓW”.

Kampania obejmowała cykl działań informacyjno – edukacyjnych, skierowanych do społeczności gminy Lubawka, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów szkół podstawowych.

Głównym celem kampanii było uświadomienie potrzeby reagowania społecznego na zjawisko przemocy, uzależnień, a także promowanie idei równości, tolerancji, szacunku i integracji. Cele szczegółowe to budowanie wśród uczniów postaw tolerancji i szacunku wobec wszelkiej odmienności, przeciwdziałanie zjawiskom dyskryminacji, przemocy, uzależnieniom, minimalizowanie poziomu agresji wśród uczniów, stymulowanie aktywności społecznej uczniów, propagowanie działań altruistycznych, podniesienie poziomu wiedzy mieszkańców gminy Lubawka na temat zjawiska przemocy i uzależnień oraz promocja Gminy Lubawka - rozpropagowanie realizowanego działania poprzez strony internetowe.

2. Organizacja i finansowanie warsztatów z zakresu profilaktyki używania alkoholu, narkotyków i papierosów oraz zjawiska przemocy z przeznaczeniem dla uczniów szkół podstawowych z terenu gminy Lubawka. Celem warsztatów była edukacja w zakresie szkodliwości używania środków psychoaktywnych, a także edukacja w obszarze szeroko pojętego zjawiska przemocy.

3. Organizacja i finansowanie Pikniku Profilaktycznego pod hasłem „Trzeźwo, zdrowo i sportowo „Celem Pikniku była integracja środowiska, zachęcenie społeczności do prowadzenia zdrowego trybu życia, wolnego od wszelkiego rodzaju używek, a także aktywności sportowej.

4. Organizacja i finansowanie spektakli edukacyjnych dla uczniów szkół z terenu gminy Lubawka z obszaru profilaktyki uzależnień i przemocy.

5. Organizacja i finansowanie superrewizji dla pracowników pomocy społecznej, pracujących m.in. w obszarze uzależnień i przemocy w rodzinie.

6. Organizacja i finansowanie szkoleń dla służb pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy i uzależnień.

7. Organizacja i dofinansowanie półkolonii z programem profilaktycznym dla dzieci z terenu gminy Lubawka.

8. Organizacja i finansowanie warsztatów z zakresu promocji zdrowia psychicznego dla dzieci ze szkół z terenu gminy Lubawka.

9. Organizacja i finansowanie działalności Placówki Wsparcia Dziennego w Lubawce.

10. Organizacja i finansowanie Gminnego Telefonu Wsparcia.

11. Działalność informacyjna i edukacyjna w obszarze uzależnień, przemocy oraz placówek świadczących pomoc dla osób dotkniętych powyższymi zjawiskami.

III. Założenia programowe

Program jest dokumentem opracowanym przez pracownika merytorycznego sekcji przeciwdziałania uzależnieniom oraz pracownika przemocy w rodzinie MGOPS w Lubawce w konsultacji z członkami Miejsko – Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Głównym założeniem jest kompleksowość i interdyscyplinarność działań ujętych w ramy sprawnie funkcjonującego systemu, ukierunkowanego na wsparcie i ochronę osób doświadczających przemocy, edukację i pomoc w korygowaniu zachowań osób stosujących przemoc, edukację kadr instytucji zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz szeroko ujętą edukację społeczeństwa.

Przemoc w rodzinie należy rozpatrywać z wielu perspektyw w szczególności psychologicznej, prawnej, ekonomicznej, społecznej i moralnej. Z tego względu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie wymaga wieloaspektowego podejścia, a przede wszystkim systemowego, z zaangażowaniem wszystkich podmiotów zajmujących się bezpośrednio czy też pośrednio tym problemem. Żadna pojedyncza instytucja nie jest w stanie skutecznie rozwiązywać problemu przemocy w rodzinie.

IV. Cele programu

1. Ograniczenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Lubawka.
2. Rozwijanie i usprawnianie interdyscyplinarnego systemu interwencji i ochrony ofiar przemocy w rodzinie.
3. Rozwój oferty pomocowej dla rodzin uwikłanych w przemoc.
4. Udzielanie pomocy ofiarom przemocy w rodzinie.
5. Oddziaływania na sprawców przemocy w rodzinie.
6. Zmiana postaw społecznych wobec zjawiska przemocy – podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa nt. problemu przemocy w tym rozwijanie odpowiedzialności i kompetencji społecznych wobec problemu przemocy.
7. Działania profilaktyczne i edukacyjne w obszarze przeciwdziałania przemocy.
8. Zwiększenie poziomu kompetencji osób zajmujących się i realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.

V. Adresaci programu

Program niniejszy jest skierowany do ogółu mieszkańców Gminy Lubawka, w tym szczególnie do tych, którzy są uwięzieni w przemoc jako ofiara, sprawca lub świadek przemocy. Ma za zadanie nie tylko określenie działań pomocowych na rzecz osób uwięzionych w przemoc w rodzinie, ale także prowadzenie wszelkich działań edukacyjnych i profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania przemocy na rzecz ogółu społeczności lokalnej, mających na celu podniesienie świadomości społecznej w obszarze przemocy w rodzinie. Program niniejszy skierowany jest także do przedstawicieli instytucji i służb, pracujących z osobami i rodzinami zagrożonymi bądź dotkniętymi przemocą.

Program niniejszy jest spójny z:

- Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Gminną Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Lubawka,
- Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Lubawka.

Zasoby Gminy Lubawka w zakresie realizacji Programu:

1. Zasoby ludzkie – specjaliści z różnych dziedzin w tym z zakresu pracy socjalnej, pedagogiki, terapii uzależnień, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, profilaktyki, prawa.

2. Zasoby instytucjonalne – instytucje i inne jednostki zajmujące się problemem przemocy w rodzinie oraz instytucje i jednostki pełniące funkcję wspierającą, zlokalizowane nie tylko na terenie Gminy, ale także na terenie powiatu kamiennogórskiego:

- Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubawce oraz działająca w jego strukturze sekcja przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie,
- Komisariat Policji w Lubawce,
- Komenda Powiatowa Policji w Kamiennej Górze,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lubawce,
- Punkt Konsultacyjny działający przy MGOPS w Lubawce
- Prokuratura Rejonowa w Kamiennej Górze,
- Sąd Rejonowy w Kamiennej Górze,
- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej w Kamiennej Górze,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kamiennej Górze,
- Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Kamiennej Górze,
- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Lubawce,
- Przychodnia Zdrowia „Gambit” w Lubawce,
- Zespół Szkół Publicznych w Lubawce,
- Zespół Szkół Publicznych w Chełmsku Śląskim.
- Miejsko – Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Lubawce oraz grupy robocze, powołane do działań diagnostycznych, interwencyjnych i pomocowych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w skład których wchodzi przedstawiciele w/w instytucji.

3. Zasoby lokalowe – Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubawce jako instytucja zapewniająca obsługę administracyjno – techniczną Miejsko – Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz realizator niniejszego programu posiada w siedzibie tutaj. Ośrodka pomieszczenia, w których można prowadzić spotkania MGZI oraz grup roboczych a także zajęcia wspierające dla osób uwięzionych w przemoc.

VI. Zadania do realizacji

1. Realizacja procedury „Niebieskie Karty” oraz opracowywanie i działania w ramach indywidualnego planu pomocy rodzinie.

Podmioty realizujące zadanie:

- Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubawce,
- Zespół Szkół Publicznych w Lubawce,
- Zespół Szkół Publicznych w Chełmsku Śląskim,
- Szkoła Podstawowa w Miszkowicach,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lubawce,

- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Lubawce,
- Komisariat Policji w Lubawce.

2.Udzielanie profesjonalnej i bezpłatnej pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą w ramach poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego, rodzinnego, socjalnego.

Podmioty realizujące zadanie:

- Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubawce,
- Zespół Szkół Publicznych w Lubawce,
- Zespół Szkół Publicznych w Chełmsku Śląskim,
- Szkoła Podstawowa w Miskowicach.

3.Kierowanie osób doświadczających przemocy w rodzinie do Punktu Konsultacyjnego działającego przy MGOPS w Lubawce, w którym dyżuruje terapeuta i psycholog pracujący z osobami doświadczającymi przemocy.

Podmioty realizujące zadanie:

- Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubawce,
- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Lubawce,
- Zespół Szkół Publicznych w Lubawce,
- Zespół Szkół Publicznych w Chełmsku Śląskim,
- Szkoła Podstawowa w Miskowicach,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lubawce,
- Komisariat Policji w Lubawce,
- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej w Kamiennej Górze.

4.Rozwój oferty pomocowej w ramach Punktu Konsultacyjnego m.in. poprzez utworzenie grupy wsparcia lub samopomocowej dla osób doświadczających przemocy.

Podmiot realizujący zadanie:

- Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubawce.

5.Kierowanie osób doświadczających przemocy w rodzinie, w których występuje problem alkoholowy do Poradni Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Kamiennej Górze w celu podjęcia terapii.

Podmioty realizujące zadanie:

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lubawce,
- Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubawce,
- Zespół Szkół Publicznych w Lubawce,
- Zespół Szkół Publicznych w Chełmsku Śląskim,
- Szkoła Podstawowa w Miskowicach,
- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej w Kamiennej Górze,
- Komisariat Policji w Lubawce.

6.Współpraca z instytucjami prowadzącymi ośrodki interwencji kryzysowej oraz ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w zakresie zapewnienia miejsc w tych placówkach osobom doznającym przemocy.

Podmioty realizujące zadanie:

- Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubawce,
- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej w Kamiennej Górze,
- Komisariat Policji w Lubawce.

7.Zapewnienie w zależności od potrzeb bezpłatnych porad prawnych dla osób doznających przemocy.

Podmiot realizujący zadanie:

- Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubawce.

8.Udzielanie bezpłatnej pomocy medycznej osobie doświadczającej przemocy m.in. poprzez umożliwienie dostępu do lekarza w celu uzyskania zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy.

Podmiot realizujący zadanie:

- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Lubawce.

9. Umożliwienie bezpłatnej pomocy psychiatrycznej na rzecz osób uwikłanych w przemoc w rodzinie poprzez współpracę z poradniami zdrowia psychicznego.

Podmiot realizujący zadanie:

- Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubawce.

10. Zapewnienie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom w trybie art. 12 a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Podmiot realizujący zadanie:

- Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubawce.

11. Kierowanie dzieci z rodzin dotkniętych dysfunkcjami w tym przemocą do Placówek Wsparcia Dziennego w Lubawce i Miskowicach, celem wsparcia dziecka m.in. pomocą pedagogiczną.

Podmioty realizujące zadanie:

- Zespół Szkół Publicznych w Lubawce,
- Zespół Szkół Publicznych w Chełmsku Śląskim,
- Szkoła Podstawowa w Miskowicach,
- Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubawce.

12. Zapewnienie pomocy psychologiczno – pedagogicznej dla dzieci z rodzin dotkniętych problemem przemocy.

Podmioty realizujące zadanie:

- Zespół Szkół Publicznych w Lubawce,
- Zespół Szkół Publicznych w Chełmsku Śląskim,
- Szkoła Podstawowa w Miskowicach,
- Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubawce.

13. Występowanie do Sądu Rejonowego z wnioskiem o ingerencję w wychowanie dzieci z rodzin, w których wystąpiło zjawisko przemocy, w wyniku której istnieje zagrożenie demoralizacją małoletnich.

Podmioty realizujące zadanie:

- Komisariat Policji w Lubawce,
- Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubawce,
- Zespół Szkół Publicznych w Lubawce,
- Zespół Szkół Publicznych w Chełmsku Śląskim,
- Szkoła Podstawowa w Miskowicach.

14. Występowanie do Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej w Kamiennej Górze o rozważenie możliwości złożenia wniosku do Sądu o zarządzenie wykonania kary pozbawienia wolności wobec osób, które w okresie próby rażąco naruszyły porządek prawny m.in. poprzez stosowanie przemocy w rodzinie.

Podmioty realizujące zadanie:

- Komisariat Policji w Lubawce,
- Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubawce.

15. Prowadzenie rozmów motywujących sprawców przemocy do udziału w programach korekcyjno – edukacyjnych.

Podmioty realizujące zadanie:

- Komisariat Policji w Lubawce,
- Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubawce,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lubawce,
- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej w Kamiennej Górze.

16. Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Kamiennej Górze w zakresie kierowania osób stosujących przemoc w rodzinie do udziału w programach korekcyjno – edukacyjnych dla sprawców przemocy.

Podmioty realizujące zadanie:

- Komisariat Policji w Lubawce,
- Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubawce.

17. Prowadzenie rozmów motywujących z osobą stosującą przemoc, nadużywającą alkoholu do podjęcia leczenia odwykowego.

Podmioty realizujące zadanie:

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lubawce,
- Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubawce,
- Komisariat Policji w Lubawce,
- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej w Kamiennej Górze.

18.Prowadzenie działań w zakresie zastosowania obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu wobec osoby stosującej przemoc, nadużywającej alkohol.

Podmioty realizujące zadanie:

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lubawce,
- Sąd Rejonowy w Kamiennej Górze,
- Prokuratura Rejonowa w Kamiennej Górze.

19.Wdrażanie programów pracy ze sprawcami przemocy – prowadzenie oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych oraz grup terapeutycznych dla osób stosujących przemoc.

Podmiot realizujący zadanie:

- Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubawce.

20.Działania podejmowane w kierunku izolowania sprawców przemocy od pokrzywdzonych poprzez zastosowanie środków zapobiegawczych w szczególności: w przedmiocie dozoru policji z zakazem kontaktowania się z osobą dotkniętą przemocą w rodzinie, a także nakazu opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z osobą najbliższą, ewentualnie tymczasowego aresztowania.

Podmioty realizujące zadanie:

- Komisariat Policji w Lubawce,
- Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubawce,
- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej w Kamiennej Górze,
- Prokuratura Rejonowa w Kamiennej Górze,
- Sąd Rejonowy w Kamiennej Górze.

21.Występowanie do Prokuratury z wnioskiem o wszczęcie postępowania w sprawie o znęcanie lub w związku z wystąpieniem przemocy w rodzinie.

Podmiot realizujący zadanie:

- Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubawce.

22.Wzmacnianie zasobów Gminy Lubawka w zakresie realizacji niniejszego Programu poprzez szkolenie pracowników instytucji i służb pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, członków Miejsko – Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup roboczych.

Podmiot realizujący zadanie:

- Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubawce.

23.Dialog społeczny pomiędzy instytucjami zaangażowanymi w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i zapobieganie jego skutkom – systematyczne spotkania członków Miejsko – Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz grup roboczych.

Podmioty realizujące zadanie:

- Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubawce,
- Komisariat Policji w Lubawce,
- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Lubawce,
- Towarzystwo Przyjaciół Dzieci, koło miejsko – gminne w Lubawce,
- Zespół Szkół Publicznych w Lubawce,
- Zespół Szkół Publicznych w Chełmsku Śląskim,
- Szkoła Podstawowa w Miskowicach,
- Prokuratura Rejonowa w Kamiennej Górze,
- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej w Kamiennej Górze.

24.Działania obejmujące profilaktykę i edukację społeczną w zakresie przeciwdziałania przemocy, które będą prowadzone m.in. poprzez:

- rozpowszechnianie telefonu zaufania „Niebieska Linia”,
- udzielanie informacji nt. praw osób pokrzywdzonych w wyniku stosowania przemocy,
- informacja o sankcjach karnych wynikających ze stosowania przemocy oraz znęcania,

- organizację zajęć edukacyjnych dla rodziców w zakresie promowania i rozwijania umiejętności wychowawczych wolnych od przemocy,
- działalność informacyjną w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie m.in. poprzez dystrybucję broszur i wydawnictw z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- opracowywanie i dystrybucję broszur zawierających informacje o instytucjach oraz możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym z jednoczesnym uwzględnieniem pojęć z zakresu przemocy, prawach ofiary przemocy, sankcjach karnych za jej stosowanie, informacje nt. wszystkich form przemocy w tym psychicznej w związku z panującym w społeczeństwie stereotypem o niemożności wyciągnięcia sankcji karnych za jej stosowanie,
- organizację konkursów dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych tematycznie nawiązującego do przeciwdziałania przemocy,
- organizację i udział w ogólnopolskich i lokalnych kampaniach społecznych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- organizację i udział w festynach środowiskowych, imprezach profilaktycznych, promujących działania profilaktyczne z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- promowanie wartości rodzinnych i wychowania bez przemocy poprzez różne formy psychoedukacji dla rodziców,
- realizację programów profilaktycznych, warsztatów, treningów zastępowania agresji, prelekcji dla dzieci, młodzieży i dorosłych,
- organizacja Młodzieżowych Forów Bezpieczeństwa o tematyce przemocy w rodzinie, cyberprzemocy oraz przemocy rówieśniczej,
- organizację konferencji z udziałem specjalistów z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, skierowanej do społeczności lokalnej.

Podmioty realizujące zadanie:

- Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubawce,
- Komisariat Policji w Lubawce,
- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Lubawce,
- Towarzystwo Przyjaciół Dzieci, koło miejsko – gminne w Lubawce,
- Zespół Szkół Publicznych w Lubawce,
- Zespół Szkół Publicznych w Chełmsku Śląskim,
- Szkoła Podstawowa w Miskowicach.

25.Działania monitorujące pracę poszczególnych podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Podmioty realizujące zadanie:

- Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubawce.

26.Dokumentowanie działań podejmowanych w związku z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie w tym m.in. w ramach procedury Niebieskie Karty.

Podmioty realizujące zadanie:

- Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubawce,
- Komisariat Policji w Lubawce,
- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Lubawce,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lubawce,
- Zespół Szkół Publicznych w Lubawce,
- Zespół Szkół Publicznych w Chełmsku Śląskim,
- Szkoła Podstawowa w Miskowicach,
- Prokuratura Rejonowa w Kamiennej Górze,
- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej.

VII. Realizator Programu

Realizatorem niniejszego Programu jest Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubawce.

Za realizację poszczególnych zadań odpowiedzialne są instytucje i podmioty wchodzące w skład gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, m.in. które podpisały Porozumienia o współpracy w ramach Miejsko – Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Program niniejszy będzie realizowany we współpracy z następującymi jednostkami:

- Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lubawce,
- Komisariatem Policji w Lubawce,
- Zespołem Szkół Publicznych w Lubawce,

- Zespołem Szkół Publicznych w Chełmsku Śląskim,
- Szkołą Podstawową w Miskowicach,
- Samodzielnym Publicznym Zakładem Opieki Zdrowotnej w Lubawce,
- Zespołem Kuratorskiej Służby Sądowej w Kamiennej Górze,
- Prokuraturą Rejonową w Kamiennej Górze,
- Towarzystwem Przyjaciół Dzieci, koło w Lubawce.

Program będzie realizowany od dnia jego uchwalenia do 31 grudnia 2026 r.

VIII. Ewaluacja.

Program będzie ewaluowany poprzez systematyczną sprawozdawczość (co najmniej 1 raz w roku) dokonywaną w ramach wszystkich elementów systemu.

Podstawowymi wskaźnikami służącymi do ewaluacji programu są:

- Liczba Niebieskich Kart,
- Ilość interwencji, udzielonych porad, konsultacji w tym w ramach Punktu Konsultacyjnego,
- Ilość osób, które wzięły udział w programie dla sprawców przemocy,
- Ilość i rodzaj przeprowadzonych działań profilaktycznych.

Do działań ewaluacyjnych zobowiązane są wszystkie podmioty pracujące w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie w tym podmioty, które podpisały porozumienie o współpracy w ramach Miejsko – Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Lubawce.

IX. Środki finansowe na realizację programu

Realizacja programu finansowana będzie ze środków własnych Gminy Lubawka, środków pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych, funduszy unijnych, funduszy strukturalnych, grantów i konkursów.

Uzasadnienie

Realizacja zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie należy do zadań gminy i powiatu na zasadach określonych m.in. w przepisach ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Opracowanie i realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie jest zadaniem własnym gminy wynikającym z ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Powyższy akt prawny określa szczegółowo zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie oraz zasady postępowania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

W Programie na lata 2022 – 2026 przewidziano kontynuację zadań realizowanych w ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy Rodzinie na lata 2017 – 2021, jak również podjęcie nowych przedsięwzięć. Uwzględniono m.in. zadania związane z prowadzeniem profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Miasta i Gminy Lubawka.

W związku z powyższym podjęcie niniejszej Uchwały jest uzasadnione.

Przewodniczący Rady Miejskiej w Lubawce

Michał Ołdak